

Куч—адолатда

АДОЛАТ

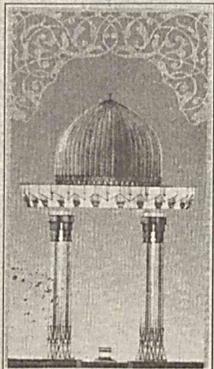
Ўзбекистон «Адолат» СДПнинг ижтимоий-сиёсий, ҳуқуқий газетаси

1995 йил 22 февралдан чиқа бошлаган 2000 йил, 12 май, № 17 (252) Жума кунлари чиқади Сотувда эркин нархда

● Бугун биз мўътабар инсонлар сиймосида ва асрлар давомида юртимизнинг чинакам озодлиги орзусида қурбон бўлганлар мисолида — *ШОҲИМ*, уларнинг арвоқлари шод бўлсин! — Ватани ардоқлаш, уни ёмон кўзлардан ва ҳаракатлардан асраб-авайлаш, ҳимоялаш, керак бўлса, она юртимиз учун жонимизни ҳам фидо қилишдек буюк инсоний фазилатни ўрганмоғимиз лозим.

Ислом КАРИМОВ.

ХОТТИРА — МУҚАДДАС

Юнусобод тумани Отчопар маҳалласида яшовчи Турсунбой ҳожи Турғунов қуйдагиларни ҳикоя қилади:

— Мен шу маҳаллада 1946 йилдан бери яшайман. Едгорлик қурилатган жойлар авваллари дала эди. Биз у ерларда мол боқардик. Кейинчалик Бузсувда электростанция қурилди. Махбустларни пиёда аскарлар қуриқлаб келишарди. Айримлари трамвайга чиқиб қочишга уринарди. 64-автожамланмада ҳайдовчи бўлиб ишлаганимда гишт заводи учун тупроқ таширдик. Бир кун қарасам, тупроқ юклайдиган эк-

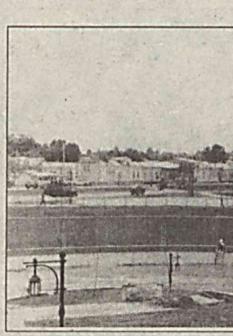
сковатор бир замбил одам суягини йиғиб қуйибди. Одам суяги чиримас экан, ҳатто бир пой оёқ суяги махси-калиши билан худди янгидай турганини курганман.

Ҳозирги темирйул бўйлаб қурилатган икита иморат орасида катта тепалик бўларди. Ана шу тепалик тагидан гор қазилган. Узунлиги 20 метрлар булган бу горда махбустлар отиб ташланарди. Уқ овози эшитилиши билан кесалар яна инсон бу дунёдан кетди, дея тиловат қилишарди.

Бундан бир неча йиллар муқаддам қушим Усмон ота билан бирга «Алвасти куприк» ва Чимкент йулининг эски узанини топган эдик. Афсуски, улар бузилиб, теп-текис бўлиб кетган, темирйул бўйлаб Новгородский қучаси жойлашган экан. Ҳозирда бу куча ҳам йуқ.

«Шаҳидлар майдони» едгорлик мажмуи қурилатганини эшитиб узимда йуқ қувондим. Бу ерда шаҳид

булганлар руҳи мендан-да қувонгани, шубҳасиз. Хашар куни қурилишига бориб, у ердаги бунёдкорликларни куриб, Президентимиз ва ҳукуматимизга тасаннолар дедим. Юртимизда ҳамма вақт тинчлик

ва осойишталик ҳукм сураверсин. Юртбошимизнинг умри узоқ бўлсин!

... «Ҳаммаси бир йилгина муқаддам 1999 йилнинг 12 апрель кунини Президентимиз Ислом Каримов имзо чеккан Фармондан бошланди. Тоталитар тузум қурбонлари хотирасини аба-

дийлаштириш буйича катта иш бошланди. Бир томонда хайрат аъзолари мустабид тузум даврида шаҳид кетганлар номини аниқлаш борасида иш олиб боришган бўлса, иккинчи томонда муҳандислар,

булди. Бу обида зийратчилар алоҳида хурмат-эътибор ва эъзоз билан қадам ранжида қиладиган кутлуг даргоҳга — зийратгоҳга айланди.

Юртбошимизнинг Тошкентдаги Бузсув кани буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

на буйида «Шаҳидлар хотираси» едгорлик мажмуини барпо этиш борасидаги ташаббуси ва саъй-ҳаракатлари ҳамюртларимиз томонидан ҳар томонлама яқиндиллик билан қўллаб қувватланди. Энг муҳими, ҳайрли ташаббус дунё аҳлини ҳайрат-

«СЕРГАК ТЕЛЕФОН» ХИЗМАТИНИНГИЗДА

Телефонлар:
136-55-96
136-55-64

ҚУЛИМДАН КЕЛГАНИНИ ҚИЛОЛМАСАМ НЕ ҚИЛАЙ?

- Алло, редакциями?
- Ҳа, гапирaverинг.
- Менга ердამингиз керак.
- Қулдан келса, албатта ердამ берамиз. Гапирaverинг.

— Гап бундоқ. Мен 1989 йилдан бери Касби туманидаги Шароф Рашидов номли жамоа хужалигида бригада бошлиги бўлиб ишлайман. Очигини айтсам, маҳаллий раҳбарларнинг уқувсизлиги, фақат узининг ҳузур-халоватини уйлаганлиги сабабли хужалигимиз тобора но-чорлашиб бормоқда.

Ҳосилдорлик усмапти. Хужалик утириб қолган. Аммо раисимизнинг парвоий палак. Мул ҳосил этиштириб, иқтисодиётни кутаришни уйламайди. Ваҳоланки, тупроқ унумдорлигини ошириб, мул-кул ҳосил олиш имкониятлари бор. Бу дехқон-фермер хужалиқларини янада кенгайтиришди.

Раисимиз эса фермер буламан деганларга йул бермапти. Мен 15-20 гектар ер беришларини сураб, хужалик раҳбарларига мурожаат қилдим. Раис эса: «Кулингдан келганини қил, сенга ер бермайман» дедди. Менинг қулимдан эса ҳалол меҳнат қилиб, ерининг самардорлигини ошириш, мул-кул ҳосил этиштириш келди.

Аммо раис бунини тушунмаптир. Натижада қулимдан келадиган ишни адо этишга ожизман.

- Исм-шарифингиз нима?
- Полновон Тоштеммирман.
- Тоштеммирман, қулнингиздан иш келишини Касби тумани ҳокимига етказиб қуямиз. Сизга ердამ берса ажаб эмас...

ГУМАНДА БЎЛГАН ПУЛЛАР

- Алло, «Адолат»-ми?
- Эшитамиз.
- Газетангизнинг утган сонидида «Болалар ҳақи тешиб чиқади-ку» сарлавҳа остида берилган кунгирок хабари мени ҳам сизларга мурожаат этишга даъват этди.

Унда айталик нуксонлар биз яшаётган Бекобод туманидаги Улутбек номли жамоа хужалиги раҳбарияти фаолиятида ҳам мавжуд. Очигини айтсам, болаларимиз хужаликдаги 8-урта мактабда ўқишади. Ҳар йили пахта теримига чиқиб, хужалик ҳирмониға салмоқли ҳисса қушишади.

Бироқ терилган пахта учун ҳақ тулашга келганда хужалик раҳбарлари гирромликка утиб олишган. Биргина мисол. 1997 йили кузда хужаликдаги 4-булим дала-ларида уқувчилар пахта теришган. Ҳисоб-китоб қилинганда меҳнатлари эвазига 44 минг 495 сум пул олишлари лозим эди. Уша йилларда хужаликка Эсонов деган киши раис эди. Ҳозир раҳбар узарган. Лекин болаларнинг ҳақи хануз насиялигича турибди.

Исминм Аҳмадали. Фамилиям Бобоев. Уқувчилар ҳақини туя қилганларни тартибга качириб, ҳақиқатни қарор топишга ердამ берсангиз.

- Бировнинг, айниқса, болаларнинг ҳақини ҳеч ким еб кетолмайди. Еб кетса тешиб чиқади...

«Сергак телефон»да Каримжон РИХСИЕВ навбатчилик қилди.

Ислохот одимлари

ХОРИЖИЙ САРМОЯ САМАРАСИ

Юртбошимиз 1999 йилда мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунлари ва 2000 йилда иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислохотларни чуқурлаштиришнинг устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузасида иқтисодиётга чет эл инвестициясини жалб қилиш ҳақида тўхталиб: «Хорижий инвестицияларни жалб этмай, айниқса етатчи тармоқларда чет эл сармоясини иштирокини кенгайтирмай туриб, иқтисодиётимизда таркибий ўзгаришларни амалга ошириш ва модернизациялаш, корхоналаримизни замонавий техника билан қайта жиҳозлаш ҳамда рақобатга бардошли маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мумкин эмас», дея жуда тўғри таъкидлаганди.

Чунки, чет эл инвестицияларини республикамизга қанчалик кўп жалб этсак, иқтисодиётимиздаги кўпгина муаммоларни шунчалик тез бартараф этиш бўлаемиз. Чунки, бу қайси жараёнларда куринади.

Биринчидан, инвестиция жараёнини фаолаштириш учун қушимча маблағларга эга бўламиз. Бу ҳолда халқ хужалигимизни таркибий ислох қилиш, қайта қуриш ва етатчи тармоқларни ривожлантиришни тезлаштиради.

Иккинчидан, илгор техника ва технологиялар узлаштирилади.

Учинчидан, илгор бошқариш усуллари урганилади.

Туртинчидан, хорижий инвесторларнинг уз маблағлари билан хусусийлаштиришга қатнашиши бу жараённи тезлаштиради.

Бешинчидан, мамлакатимизда ҳар хил сифатли маҳсулотлар ва хизматларга булган талаб кўпроқ қондирилади.

Олтинчидан, чет эллик инвесторлар солиқлар, ижара ва бошқа туловлар билан бюджет даромадларини ҳамда республикамиз экспорт ҳажминини кўпайтириш орқали валюта тушумини кескин орти-

ради ва бошқа муаммоларни ҳал қилишга катта ердამ беради.

Албатта, чет эл сармоядорлари учун тез фойда келтирадиган тармоқлар бизда талайгина. Шундай тармоқлардан бири бу — нефть ва газ тармоғидир.

Ўзбекистон Республикасининг бу тармоғи хорижий инвесторлар учун қизиқиш уйғотган. Чунки, Марказий Осиё минтақасида республикамизнинг нефть ва газ захираси етатчи уриллардан бирини эгаллайди. Республикаи уллуғига Марказий Осиё минтақасидаги барча газ конденсати захирасининг 75 фоизи, нефтининг 31, табиий газ ва кумирининг 55 фоизи турғи келади.

Эътибор берадиган бўлсак, Ўзбекистонда нефтининг разведка қилинган захираси ишланганлиги даражаси бор-йўри уртача 32 фоизни ташкил этади.

«Ўзбекнефтегаз» миллий холдинг компанияси чет эл сармояларини жалб этишни 1995 йилдан амалга оширишни бошлади. Ушбу тармоққа хорижий инвестицияларни жалб этишдан мақсад қуйидаги муҳим иқтисодий муаммоларни ҳал этишга қаратилди: республикага чет эллардан (Россия) ёқилга маҳсулотлари (бензин, дизел, ёқилғилари, суёлтирилган газ) импорт қилинишига барҳам бериш ва

уларни республикамизнинг узидида тулиқ ишлаб чиқариш; нефть ва газ саноати томонидан қазиб олинган хом ашё ресурсларини чуқурроқ қайта ишлашни ташкил қилиш (суёлтирилган газ, полиэтилен ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш); ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг рақобатбардошлигини ошириш;

республика экспорт салоҳиятида муносиб урин тутиш.

Янги технологияларга асосланган хужалик субъектлари ва қушма корхоналар ташкил қилиш билан бирга республикамизда меҳнат ресурсларининг бандлигини таъминлаш ва республикамиз бюджет даромадларини оширишга ҳисса қуриш каби устувор вазифаларни амалга ошириш.

Бу вазифаларни амалга ошириш учун биринчи навбатда, «Ўзбекнефтегаз» миллий холдинг компанияси томонидан «Ўзбекистон Республикасини нефть ва газ саноатини 1993—2000 йилларда ривожлантириш концепцияси» ва «1995—2000 йиллар даврида нефть ва газ геология-разведка ишлари концепцияси» ишлаб чиқилди. Уларнинг изчил амалга оширилиши натижасида МДҲнинг барча мамлакатларида нефть ва газ қазиб олиш ҳажми умуман пасайганлиги кузатишган ҳолда бу курсаткич Ўзбекистонда усди.

Бугунги кунга келиб, республикамиз МДҲ мамлакатлари ичда табиий газ қазиб чиқариш буйича иккинчи уринини эгалламоқда.

Республикамизда нефть ва газ саноатини ривожлантириш, хорижий сармояларини жалб этиш учун йўналиш буйича амалга оширилмоқда, жумладан:

1. Нефть ва газ қонларини излаш ва қазиб чиқариш билан бирга хом ашё микдорини оширишга қаратилган инвестицион лойиҳалари.

2. Нефть маҳсулотлари ва газ қазиб чиқаришни қисқа вақт ичда қўлайлаштиришга қаратилган инвестиция лойиҳалари.

3. Нефть ва газ маҳсулотларини янги технологиялар ёрдамида чуқурроқ қайта ишлаб чиқариш ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифатини яхшилашга қаратилган инвестицион лойиҳаларидир.

Нефть ва газнинг қайта ишлаш йўналиши буйича Марказий Осиёда ягона булган энг йирик инвестиция лойиҳаси «Шуртангазим» мажмуи қуришга оиддир. Ушбу лойиҳа АҚШнинг «АББ Лимус Глобал» фирмаси ва унинг таркибидидаги Япониянинг «Мицуи» ва «Нисхо Иваи» ҳамда АҚШ ва Англиянинг «Стоук», «Вербер» корхоналари томонидан амалга оширилмоқда. Мазкур лойиҳани жорий йилда ишга тушириш кузда тутилган. Бу мажмуининг афзаллиги шундаки, бугунги кунда 4,5 миллиард метр куб метр фойдаланилаётган табиий газнинг 4,5 миллиард метр куб метр чуқур қайта ишлаш полиетилен, суёлтирилган газ, газ конденсати ва 4,5 миллиард метр куб метр нефть тоза газ ажратиб олинади. Бу ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар жуда қимматбаҳо маҳсулот ҳисобланади, унга булган талаб мамлакатимиз ички бозори билан бирга ташқи бозорларда ҳам каттадир. Биргина мамлакатимизнинг полиетиленга булган эҳтиёжини ҳисобга олсак, бу завод ишга туширилиши муносибати булган катта валюта захираси иқтисод қилинишига эришамиз.

Тулқин ХИДИРОВ, Ўзбекистон Республикасининг Президентининг хузуридаги «Миллий ҳақиқат» жамияти қурилиши академияси тингловчиси.

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ ЯНГИ АСРА

Тошкент метросининг янги барпо этилаётган Юнусобод йўналишида бунёдкорлик ишлари қизгин давом этмоқда. Бугунгача ушбу йўналишда қурилиш ишларининг 75 фоизи амалга оширилди.

«Шаҳар транспортини ривожлантириш тамойили»га мувофиқ Юнусобод йўналишининг биринчи навбати 2001 йилда, иккинчи навбати эса 2003 йилда фойдаланишига топширилиши лозим, — деди «Туркис-тон-пресс» муҳбири билан суҳбатда Тошкент метрополитени беш муҳандиси Ринат Урмонов.

— Ушбу йўналишнинг биринчи навбати ишга тушгач, унда мавжуд «Минг урик», «Юнус Ражабий», «Абдулла Кодирий», «Минор», «Бодмор» ва «Ҳабиб Абдуллаев» бекатлари буйича қатновчи поездлар йўловчиларнинг узогини яқин қилади. Иккинчи навбатда эса «Файзулла Хужаев» ва «Туркистон» бекатлари иш бошлайди.

Бундан ташқари, айни кунларда Тошкент метрополитенининг 2003 йилда қурилиши бошланадиган янги йўналиши ва унинг техник-иқтисодий асослари устида иш олиб боришмоқда. Барпо этилажак ушбу йўналишда ҳозирги ишлаб турган Собир Раҳимов станциясидан Сергели йўналишигача булган 8,2 километрик масофадаги қурилиш ишлари бажарилиши лозим. Лойиҳасмета хужжатлари

«Метролойиҳа» институтида ишлаб чиқилмоқда. Тошкент шаҳар ҳокимлиги билан Хитойнинг транспорт воситалари ишлаб чиқарувчи дунёга машхур «Ситик» компанияси уртасида имзоланган Бавнонага кура қурилиш ишларида ушбу компания қатнашади. Чунки, метро-соэлик соҳасидаги мазкур техник-иқтисодий ҳамкорлик Ўзбекистон учун қўлай ва фойдали бўлиб, мулкжалланган Бавнона лойиҳаси низомига кура кредитларни қайтариш муддати 10 йилга қузилади.

Ушбу маблағларга «Ситик» компаниясидан замонавий вагонлардан иборат 40 та поезд, энергия таъминоти, сигнализация, марказлаштириш ва блокоривка қурималари билан биргаликда зарур ускуналар жамланмаса, телевидение, радиоалоқа, овозкучайтиргич каби қурилмаларни ҳам олиши мумкин.

Лойиҳалаштирилаётган йўналишда бешта станция барпо этилади. Улардан иккитаси ер остида, қолганлари эса ер ости сувларни яқин бўлганлиги боис ер устида бунёд этилади. Худди шу сабабли транспорт лаҳмлари ҳам унча чуқур булмаган жойдан қазилади, — деди пировадида Р. Урмонов.

СПОРТ

ОЛИМПИА ЯЙНЛАРИГА ЙЎЛЛАНМА

● Жанубий Корея грек-юнон кураши буйича Осиё чемпионати бўлиб ўтди. Унда 19 мамлакат спортчилари иштирок этди. Ҳамюртларимиз мусобақада фаол иштирок этиб, битта олтин,

ГАЛАБА КУЧЛИЛАРГА НАСИБ ЭТДИ

Шунингдек, мазкур чемпионат доирасида утказилган саралаш турнирида Руслан Биктяков ва Юрий Витт Олимпия уйинларига бериладиган йўлланмаларни кулга кiritишди. Энди беш нафар ҳамюртимиз — Баҳодир Қурбонов, Дилшод Орипов, Евгений Ерофайлов, Руслан Биктяков ва Юрий Витт грек-юнон кураши буйича Олимпия уйинларида иштирок этади.

● Наманганда туртинчи халқаро «Фьючерс» теннис турнири якунланди. Унда россиялик теннисчи Артем Дерепаско уз жамоадонини Кирилл Иванов-Смоленскийни уч сетда енгиб, беш совринни кулга киритди.

Утган йилги турнир голби — узбекистонлик Олег Орловов ярим финал уйинларида Иванов-Смоленскийдан мағлубиятга учраб, мусобақани давом эттириш ҳуқуқини қулдан бой берди.

ГАЛАБА КУЧЛИЛАРГА НАСИБ ЭТДИ

Жуфтликлар тоифасидаги уйинларда ҳам кучли турлик аниқланди. Япон спортчилари Яюки Иши ва Ивабуши Сатошиларнинг аjoyиб уйинига жавобин исроиллик Эрлик Жонатан ҳамда Мор Лиор юқори техника ка маҳоратини намоиш этди.

Исроиллик теннисчилар турнир голби бўлиши. Аф-

суски, Вадим Куценко жароҳат олганлиги сабабли Огорсов-Куценко жуфтлиги уйиндан барвақт чиқиб кетди.

Ўзбекистон теннисчилари Фарғонада бошланган, суғра Самарқандда давом эттирилган теннис мусобақасида иштирок этиб, халқаро теннис таснифида яқин уйинларни эгаллаш имкониятига эга.

Н. ХҲАЖЕВА, ҲА муҳбири.

ОСОЙИШТА ДАМЛАР КАДРИ

Маълумки, мамлакатимиз аҳолисини табиий, техноген ва экологик таъсирдаги оғатлардан ҳимоя қилиш мақсадида 1996 йилнинг март ойида Президентимиз фармони билан Фавкулдада вазиятлар вазириликни ташкил қилинган. Вазирликда олиб борилаётган ишлар, ютуқ ва муаммолар, келгусидаги режалар хусусида Фавкулдада вазиятлар вазири, генерал-майор Б. Э. Қосимов билан суҳбатлашдик.

— Баҳодир Эргашевин, мамлакатимиз аҳолисини таъминлашнинг табиий ресурслари билан ҳимоя қилиш мақсадида 1996 йилнинг март ойида Президентимиз фармони билан Фавкулдада вазиятлар вазириликни ташкил қилинган. 1999 йил Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг йўл бeшичинчи сессиясида «Аҳоли ва ҳудудларни табиий ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлардан муҳофаза қилиш тўғрисида» қонунининг қўниги қиргани айни мuddа бўлди. Бу ҳужжатнинг қабул қилинишига туртки бўлган омиллар ҳақида сўзлаб берсангиз?

— Аввало шунга таъкидлаш керакки, бу қонунни мамлакатимиз қонунчилик ҳужжатлари олдига олиб келишнинг зарурати 1996 йил 4 мартдаги Фармони асос қилиб олинди, шунга мурофид, республика Фавкулдада вазиятлар вазириликни ташкил этилган эди. Узбекистон ҳукумати давлатимиз бошлиғи имзоланган олиб бeширий ҳужжатнинг асосий қондаларини ривожлантириш, аҳолини ва ҳудудларни Фавкулдада вазиятлардан ҳимоя қилиш масалалари буйича олтига махсус қарор қабул қилди. Улар орасида Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 23 декабрдаги қарори жуда муҳимлигини таъкидлаб ўтиш керак. Ана шу ҳужжатга мурофид МДХ мамлакатлари орасида биринчи бўлиб Узбекистонда Фавкулдада вазиятлар юзага келганда фалокатларнинг олдини олиш ва ҳаракат қилиш давлат тизими барпо этилди.

— Шу билан бир вақтда ҳукумат қарориди барча вазирликлар ва идораларнинг, ташкилотлар, маҳаллий ҳокимият органларнинг бу тизимдаги ўрни, ҳуқуқлари ва бурчлари белгилаб берилди, уларнинг олдига қўйилган вазифаларни ҳал қилиш чоғида узаро алоқа ва ҳаракатларни мувофиқлаштириб туриш тартиби қўрсатиб берилди.

— Айтиш керакки, қирган қонун лойиҳасини ишлаб чиқиш чоғида Германия, АКШ, Россия, Украина ва бошқа хорижий мамлакатларда таъминоти ҳимоя қилиш бўлими бу қонуннинг муҳимлиги, шундаки, аҳолини, унинг яшаш муҳитини табиий оғатлар, авариялар ва турли фалокатлар келтириб чиқарган Фавкулдада вазиятларнинг оқибатларидан ҳимоя қилиш вазифаси асосий муаммолардан бирига айланган. Бир пайтда ҳеч бир масъул шахс бефарқ бўлмастлиги керак. Унда ҳар бир мутасадди шахсининг ҳуқуқ ва бурчлари аниқ қўрсатиб берилган. Табиий, депутатларимиз томонидан бир ўқишда қабул қилинган бу ҳужжатнинг таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва ҳудудларни табиий ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлардан муҳофаза этишга ҳизмат қилади.

— Утган 1998—1999 йиллар бошқа йилларга нисбатан кўпгина давлатларда бирмунча таҳликали келди. Шу жумладан, Республикада ҳам... Утган йили рўй берган воқеалар сабабидан келиб чиққан ҳолда қандай чора-тадбирлар қўрилди?

— Ҳақиқатан ҳам, ҳозирги шароитда мамлакатимиз аҳолисини таъминоти ҳимоя қилиш бўлими бу қонуннинг юксак даражада қутариши, уларни табиий ва техноген таъсирдаги фалокатлардан сақлаб қолиш давлат сибсатининг устувор йўналишларидан бири ҳисобланади. Бу эса турли Фавкулдада вазиятлар олдидан аниқлаш ва аҳолини бу ҳафдан оғохлантириш борсида самарали тадбирлар ўтказиш, табиий оғат рўй берган тақдирда теъор ҳаракат қилиш ва ҳавфсизлигини ўз вақтида таъминлашни таъқозо этади. Шунга қарамадан, табиий оғатларнинг бeртараф этиш, муҳофаза қилиш, таъминоти ҳимоя қилиш бўлимида. Сунгги уттиз йил мобайнида дунёда табиий оғатлардан 4 млн. киши ҳалок бўлган, 3 млрд. киши турли даражада жароҳат олган. Жами моддий зарар 350 млрд. АКШ долларини ташкил қилади. Умуман олганда 1998 йили дунё бўйича 500 дан зиёд табиий оғат содир бўлди. Бунчалик катта миқдор 150 йил ичида сайёраимизда ҳали кузатилмаган. Кучли замол, ер қимирлаши, ер қучқилари, тропик ёмғирлар, тоқин ва тағналар натижа-сида дунёда 126 млн. киши жабрланди, 50 миң одам ҳаётдан қў юмди, 26 млн. киши эса яшаб турган жойларини тарк этишга мажбур бўлди.

— Табиий оғат оқибатларини бeртараф этиш учун 90 млрд. доллар сарфланди. Масалан, утган йили қўшни Афғонистонда икки марта ер қимирлаши натижаида 7200 киши ҳалок бўлди, 192 миң киши жабрланди, 151 қишлоқдаги 26 миң турар жой бинолари вайронга айланди.

— Шунга айтиш керакки, табиий оғатлардан ҳеч бир мамлакат тула қароланганман. Яқинда рўй берган Греция, Тайван ва Колумбиядаги кучли ер силкинлишлари, Мексикадаги сув тоққини ва ер қучқилари, Хитойдаги кучли туфонлар ҳам бунга мисол бўла олади.

— Умуман олганда 1998 йилда дунё бўйича 538 та йирик табиий оғат рўй берди. Бу рақам шун вақтгача энг кўп ҳисобланган 1995 йилга нисбатан 140 та ортиқ дeклар қилди. Илгирки йилда ушбу қонун фойдаланиш мақсадида кура, утган йилги оғатларни қўлайиб кетишига сабаб, кейинги 150 йил ичида сайёраимизда иккинчи юқори бўлибди. Бундан ташқари, иқлим ўзгаришидаги тушун-би бўлмайдиган ҳолатлар, ҳароратнинг кескин қуралиши, тропик зоналарда ҳароратнинг бeқарорлиги, Тинч океани сатҳида оз берган ўзгаришлар ва бошқа омиллар сабаб бўлмоқда.

— Утган йили Шохимардон қишлоғида рўй берган табиий оғат ҳам анчагина таълафот етказганди. Бунга бизнинг ҳечам даҳлимиз йўқ дeя олаймики. Президентимиз у ерда бўлганларида бир неча бор таъкидлаб утганларин-дек, биз табиий оғатлар тарихини кўчур урганиб, таҳлил қилишимиз, ўз вақтида тегишли ҳулоса чиқаришимиз зарур. Жонли тарихимиз гувоҳи, Шохимардонда сел маълум бир вақтда тақорланиб тураркан. Масалан, худди шунга ухшаш жала натижаида юзага келган сел ва сув тоққини қулгича вайронгарчиликларни келтириб чиқаришдаги таъминоти ҳимоя қилиш бўлими сел, туфан, туран-жой биноларига шикаст етиб, иқтисодий зарар ҳам шунга яраша бўлганди.

— Шунга айтиш керакки, биз оз йилдан сунг қандай сир-синоатлар рўй бeришини тула тасаввур қилолмасак-да, содир бўлган воқеалар, бугунги ва эртанги кунимизда қутулиши мукярар бўлган Фавкулдада вазиятларни яна-да чуқурроқ, кенгроқ урганишимизга, ундан тегишли ҳулоса чиқаришимизга асос яратганлигини унутмаслигимиз керак. Илгирки йилда ушбу мамлакатда 7,5 млн. кв. км. га қамайиб, чул майдонлари 1,6 млн. кв. км. га орти-ди. Истеъмолга ярайдиган табиий манбаларнинг ҳам ҳисоб-китоби маълум. Булар ҳаммаси тарихан шаклланиб келган мувозанатнинг бузилишига олиб келиши табиий. Бу ҳолат турли оғатларни келтириб чиқаришидан ташқари, инсон ҳаёти ва соғлиғига ҳавф туғдириши мумкин. Мисол учун эпидемиологик ҳалокатлар маркази (Брюссель) тадиқотларига қура, сунгги 27 йил мобайнида табиий ҳалокатлардан 3,6 млн. киши ҳалок бўлган, 3 млрд. га яқин киши азият чеккан. Умумий иқтисодий таълафот 340 млрд. АКШ долларини ташкил этган.

— Бу утган йилнинг шу даврига нисбатан анча ҳам бўлишига қарамадан, барбери юқориди санаб утган воқеалардан етарли сабаб олимизнинг, тегишли ҳулоса чиқаришимиз зарур. Халқимизнинг «Кур ҳасасини бир марта йукотади» ёки «Зикна икки маротаба тулайди» мақоллари бежиз айтилмади.

— Бирок, жойлардаги айрим раҳбарлар фойдалардан тегишли ҳулоса чиқармадилар, табиий оғатларнинг олдини олиш ва унинг оқибатларини бeртараф этиш бўйича ўз вақтида иш олиб бeрмайдилар. Биз ҳар доим, ҳар қандай шароитда ўз вақтида аниқлаб, тегишли чора-тад-бирлар қуришимиз керак. Қачонча биз бирор фойжа содир бўлгандагина зир юғуриб қоламиз?! Бунга асло йул қўйиб бўлмайдим. Зеро, «Узини асраганин, Оллоҳ ҳам асради!» дeб бежиз айтишмайман.

— Утган йил мобайнида вазирлик томонидан бир қанча тадбирлар, шунингдек спорт байрамлари, ўқув-тактик машғулотлар ўтказилди. Аинқиса, утган йилнинг 28 июнь — 2 июль кунлари Тошкентда НАТОнинг минтақавий кўрсалари бўлиб ўтди. Бундай тадбирларнинг ўтказилишига асосий сабаб нима ва ундан қандай мақсадлар кўзда тутилган?

— Биз нимаки таъқиб ўтказган бўлсак, буларнинг ҳам-маси мамлакат аҳолиси ҳавфсизлигини таъминлашга қар-тирилган. Айтиб ўтишим керак. Утган йилнинг 21—22 май кунлари Тошкент вилоятининг йирик санаот шахарларидан бири ҳисобланган Чирчиқда вазирликимиз-нинг авария-қутқарув кучлари ва Республика Кизил Ярим Ой жаҳияти миллий кенгашининг «Сабот-матонат» дасту-ри бўйича санитар дружиначилари ўртасидаги мусобақа — Нахоткорлар спорт байрамини ўтказдик. Республикада биринчи марта ўтказилган бундай тадбирни уюштириш-дан асосий мақсад, Фавкулдада вазиятлар — ер қимирла-ши, сел ва сув тоққинлари, ёнгин, ер қучқиси, шунингдек йирик ишлаб чиқариш корхоналарида содир бўлган турли авариялар, автохалокатлар, юқули касалликлар-ни ҳимоя қилиш мақсадида вазирликимизнинг «Сабот-матонат» маҳорат кўрсатган «Халоскор» ва «Нахоткор» командалари ва санитар дружиначиларини аниқлаш эди. Коракалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент

шахри беллашувларида қолиб чиққан 15 та жамоа фаол иштирок этиди.

— Республика қидирув-қутқарув марказига қарашли «Нахот-кор» полковининг ишлари таҳсинга сазвордир. Бу мар-кази колдонки Шоилов Тolibжонов бошқаради. Вазир-ликнинг етакчи маркази ҳисобланган бу тармоқда алпинизм, парашютдан сакраш бўйича спорт усталари, радиоалоқа соҳасида жаҳон чемпионолари, сув остида мураккаб ишлар-ни олиб бeрувчи мутахассис гаввослар фаолият қурабди. Утган йилнинг баҳоринда марказ қутқарувчилари озғистон Республикасининг Олмаота шаҳрида ўтказилган «Тинчлик йулида ҳамкорлик» дастури бўйича Халқаро ўқув машқларида ҳам фаол қатнашиб, ажойиб натижаларга эриш-ганди.

— Чирчиқ шаҳридаги мудофлага қумаклашувчи «Ватанлар-вар» ташкилотининг автодромида ва «Олмос» уйингоҳида бўлиб ўтган мусобақада «Халоскор» сандружиначилари би-ринчи. Чирчиқ шаҳар ва «Узбекистон темир йуллари» Дав-лат акционерлик компаниясини санитария дружиначилари эса иккинчи ўринни қўлга киритдилар.

— Бундан ташқари, Республика Фуқаро муҳофазаси бошлиғи томонидан тасдиқланган 1999 йил йили режасига асосан йирик ишлаб чиқариш корхоналарида вақти-вақти билан мах-сус тактик-ўқув машғулоти ўтказиб турибмиз. Тошкент трактор заводи давлат ҳиссдорлик бирлашмаси,

«Уздонмаҳсулот» давлат корпорациясига қарашли «Олтин бошқоқ» ҳиссдорлик жаҳияти, «Тошут» корхонаси ва бошқа завод-фабрикалардаги машқлар шугар жумласидандир. Утган йилнинг ноябрь ойида биринчи Республика мусобақасини якунладик. Тошкент шаҳар ички ишлар бош бошқармаси спорт мажмуида бўлиб ўтган бу беллашулда «Нахоткор» куп тармоқли теъор ҳаракат маркази, «Халоскор» тез ҳаракат-ланувчи отряд, Тошкент шаҳар «05 — Қутқарув хизмати» ва вилоятлар Фавкулдада вазиятлар бошқармаларининг авария-қутқарув кучлари иштирок этиди. Бундай тадбирларни ўтказишдан асосий мақсад, табиий ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлардан аҳолини муҳофаза қилиш, шунингдек завод ва фабрикаларда йирик ишлаб чиқариш аварияларининг содир этилишига йул қўйиб, объектлар-нинг ҳавфсиз ишларини таъминлаш ёки бирор қулгичли ҳо-диси рўй бергудек бўлса, бундай ҳолларда доимо шай туриш ва ҳушёрлигини таъминлаш, етказилиши мумкин бўлган моддий зарарни имкон борича қамайтириш ва бошқа ҳав-фсизлик чора-тадбирларини амалга оширишдан иборатдир.

— Яна бир қувончли жиҳати шундаки, вазирликимиз халқаро-лик ишларни қўлайиб келтириш, таъминоти ҳимоя қилиш давлатлар билан таъриба алмашишни мувофиқлаштириш мақсадида ҳамкорликда иш олиб бeрмоқда. 1999 йилнинг 13—24 сентябрь кунлари республикаимизга АКШ марказий қумондонлигиндан келган делегация ташриф буюрди. Бундан қуланган асосий мақсад, Узбекистонда эко-логик, табиий ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазият-лар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш ва шу соҳа мутахассислари билан ҳамкорликда узоқ муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни ишлаб чиқиш, шунингдек табиий оғатлар рўй берганда ин-сонларнинг таъминоти ҳимоя қилиш мақсадида таъминоти ҳимоя қилиш бўлими ва техноген таъсирдаги Фавкулдада вазиятлар тизимида олиб бeрила-ётган ишлар билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими билан таъминоти ҳимоя қилиш бўлими муддатли дастурни

